

Η ελληνική επιστημονική παραγωγή θεωρίας των οργανώσεων και της δημόσιας διοίκησης

*Δημήτριος Σωτηρόπουλος**

Η θεωρία των οργανώσεων στη χώρα μας παρουσιάζει το εξής παράδοξο: ενώ στην Ελλάδα υπάρχουν λίγες μεγάλου μεγέθους σύνθετες ιδιωτικές επιχειρήσεις, η σχετική ακαδημαϊκή παραγωγή αφορά περισσότερο τέτοιου είδους οργανώσεις παρά τις δημόσιες υπηρεσίες και τις ΔΕΚΟ, οι οποίες είναι πολλές, σύνθετες και μεγάλες οργανώσεις. Τεκμήρια του παράδοξου είναι -από τη μια μεριά- η αυξημένη βιβλιοπαραγωγή σε θέματα μανάτζμεντ και μάρκετινγκ, τα αρκετά εισαγωγικά εγχειρίδια στη θεωρία των οργανώσεων από Έλληνες συγγραφείς και οι σειρές ξένων έργων για το μανάτζμεντ τις οποίες εκδίδουν μεγάλοι ελληνικοί οίκοι σε μετάφραση και -από την άλλη μεριά- η σχετικά μικρότερη βιβλιοπαραγωγή σε θέματα του δημόσιου τομέα και ειδικά σε θέματα θεωρίας σχετικής με τις δημόσιες οργανώσεις.

Ως γνωστόν, στην ελληνική αγορά, υπάρχουν λίγα εγχειρίδια διοικητικού δικαίου και βιβλία διοικητικής επιστήμης από τους Έλληνες καθηγητές που καλλιεργούν αυτούς τους κλάδους, μεμονωμένες μονογραφίες και συλλογικοί τόμοι για τη διοικητική μεταρρύθμιση και ελάχιστα επιστημονικά περιοδικά. Ενώ δηλαδή υπάρχει συναίνεση γύρω από την αρρυθμία των δημόσιων οργανώσεων στην Ελλάδα, η παραγωγή βιβλίων και άρθρων για αυτές είναι σπανιότερη από τη βιβλιοπαραγωγή για τις ιδιωτικές οργανώσεις, από τις οποίες οι περισσότερες στη χώρα μας είναι μικρού και μεσαίου μεγέθους με σχετικά απλές, αν όχι οικογενειακές, εσωτερικές δομές.

Το παράδοξο μπορεί να ερμηνευθεί στο πλαίσιο

- α) του αυξημένου ενδιαφέροντος, στην Ελλάδα και διεθνώς, για την ανάπτυξη μάλλον του ιδιωτικού παρά του δημόσιου τομέα της οικονομίας, ιδίως μετά το 1989, με αποτέλεσμα τη ζήτηση για βιβλία ιδιωτικού μανάτζμεντ και μάρκετινγκ,
- β) της έμφασης που δίνει παραδοσιακά η θεωρία των οργανώσεων στις ιδιωτικές οργανώσεις με αποτέλεσμα, ιδιαίτερα στον αγγλοσαξονικό ακαδημαϊκό κόσμο, συχνά τα εμπειρικά πρότυπα ή οι αφορμές της θεωρίας αυτής να είναι η οργάνωση και λειτουργία των ιδιωτικών επιχειρήσεων,

* Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών.

γ) της πολύ καθυστερημένης διάχυσης στη χώρα μας ξένων μοντέλων σκέψης γύρω από το δημόσιο τομέα, όπως, π.χ., των ιδεών της «επανίδρυσης του κράτους» ή του «νέου δημόσιου μανάτζμεντ», για τα οποία μέχρι πρόσφατα υπήρχαν λίγα ελληνικά κείμενα,

δ) της υστέρησης της δημόσιας συζήτησης γενικά στην ελληνική ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα, με αποτέλεσμα θεωρητικές ιδέες για το δημόσιο τομέα, όπως οι παραπάνω, οι οποίες εισάγονται από το εξωτερικό, να μην αξιολογούνται κριτικά ούτε να προσαρμόζονται στην ελληνική διοικητική πραγματικότητα,

ε) της δυσκολίας να αναπτυχθεί θεωρητική σκέψη γύρω από τις ελληνικές δημόσιες οργανώσεις εξαιτίας της παρατεταμένης μετάβασης στην οποία βρίσκονται εδώ και χρόνια, παλινδρομώντας ανάμεσα στον πόλο της αδράνειας, δηλαδή της συντήρησης των πολύ παραδοσιακών μορφών οργάνωσης και λειτουργίας τους, και στον πόλο του εξευρωπαϊσμού και του εκσυγχρονισμού τους.

Στην Ελλάδα, οι σχετικά λίγες, ειδικότερες εκφάνσεις της θεωρίας των οργανώσεων που αφορούν ειδικά τις δημόσιες υπηρεσίες και τις ΔΕΚΟ περιορίζονται σε βιβλία και άρθρα στο επίπεδο της κανονιστικής/φιλοσοφικής ανάλυσης της δημόσιας διοίκησης, της κριτικής της διαχείρισης των δημόσιων οργανώσεων και της μεταφοράς και διάδοσης ξένων προτύπων ανάλυσης (εξευρωπαϊσμός, δίκτυα πολιτικής, κ.λπ.) που ωστόσο σπάνια συνοδεύονται από σχετική εμπειρική έρευνα. Η συνάντηση θεωρίας και εμπειρίας δεν έχει γίνει ακόμα.